

Helsingin vammaisneuvoston kokous (1/2024)

Aika: Tiistai 30.1.2024 klo 13.30–16.04.

Paikka: Kaupunginvaltuuston sali, kaupungintalo 2. krs. Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.
Kokouksen esitykset 1,5 h striimattiin Helsinki-kanavalle, linkki:
<https://www.helsinkikanava.fi/fi/player/event/home?eventId=276755027>

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka	puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos	(Vihreät)
Jari Mönkkönen	(Kok.)
Mika Taberman	(varajäsen)(SDP)
Marko Joensuu	(PS)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen	Helsingin Kuuloyhdistys ry
Senni Hirvonen	Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
Markku Poikela	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen	(varapj.) Kehitysvammatuki 57ry
Ari Österberg	Helsingin ja Uudenmaan Neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela	Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes	Helsingin Reumayhdistys ry
Päivi Seila	Mielenterveysyhdistys HELMI ry (etäyhteys)
Peppi Santaniemi	Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr (etäyhteys)
Susanna Haapala	Kynnys ry (etäyhteys)

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Maria Tauriainen	Kasvatus ja koulutus (Kasko) (etäyhteys)
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristö (Kymp) (etäyhteys)
Tiina Larva	Kulttuuri ja vapaa-aika (Kuva)(etäyhteys)
Tove Nygård-Alanne	Sosiaali-, terveys- ja pelastus toimiala (Sotepe)
Mauno Rönkkö	Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

~~Titta Reunanen~~	~~kumppanuuspäällikkö, kaupunginkanslia~~
Marja Säikkä	asiantuntija, kaupunginkanslia, vanhusneuvoston sihteeri
Pirkko Excell	erityissuunnittelija, Sotepe:n osall. ja vuorovaik. (etäyhteys)

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen	asiantuntija, kaupunginkanslia, kumppanuustiimi

Vierailijat: liikenneinsinööri Marek Salerno ja projektisuunnittelija Henna Hovi kaupunkiympäristön toimialalta, järjestelmäsuunnittelija Jukka Helin ja palvelupäällikkö Hanna-Leena Tastula Palvelukeskus Helsingistä ja kehittämispäällikkö Kirsi Verkka (etäyhteys) kaupunginkanslian osallisuusyksiköstä.

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Sirpa Puhakka avasi kokouksen klo 13.30 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio 10/2023](#) oli lähetetty 19.12. vammaisneuvostolle ja liitetty vammaisneuvoston verkkosivuille. Muistio merkittiin tiedoksi. Valittiin muistion tarkastajaksi Jari Mönkkönen ja Markku Poikela.

5. Ydinkeskustan liikennejärjestelmän suunnitelma

Valmisteilla olevaa kaupungin ydinkeskustan liikenteen järjestämisen suunnitelmaa esittelivät liikenneinsinööri Marek Salermo ja projektisuunnittelija Henna Hovi Kaupunkiympäristön toimialalta. (esitys liitteenä). Strategisen tason liikennejärjestelmän suunnitelmassa kehitetään muun muassa katuverkon liikenteen järjestämistä, paikallisten katujen rauhoittamista sekä ajoratojen tilankäytön tehostamista. Lisäksi ydinkeskustan liikenteen suunnitelmassa sovitetaan yhteen eri liikennemuotoja: kävelemistä, kulkua jalan, apuvälineillä, pyörällä, joukkoliikenteellä, autoilla ja tavarankuljetuksen logistiikkaa.

Suunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva nykytilanteesta ja kehittämisen tarpeista. Liikennesuunnitelmassa pohditaan autoliikenteen ohjaamista pääverkon kaduille, joka mahdollistaa kävelykeskustan rauhoittamisen ja keskustan poikittaisen liikenteen toimivuuden. Maankäytön kaavoitusta ja liikennejärjestelmäsuunnitelma täydennetään tarkemmilla alueiden yleissuunnitelmilla ja konkreettisemmilla katusuunnitelmilla. Liikennesuunnitelmassa pohditaan mm. rautatieaseman edestä kulkevan Kaivokadun muuttamista joukkoliikennekaduksi sekä Esplanadin merkitystä ydinkeskustan poikittaisen autoliikenteen väylänä. Suunnitelmien valmistelussa yhteensovitetaan monia erilaisia näkökulmia ja luokitellaan kadunylitykset esteettömyyden erikoistason ja perustasolle.

Keskustelussa vammaisneuvostolta haluttiin kuulla erityisesti, millaisia tarpeita ja toiveita kaupunkilaisilla on a) kävellen sis. apuvälineet b) pyörällä c) julkisilla liikennevälineillä ja d) autolla liikkumisen suhteen Helsingin keskustassa?

Vammaisneuvosto kävi aktiivisen keskustelun, jossa toivottiin, että esteettömyys otetaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa suunnitelmissa. Vammaisneuvosto toivoi, että ydinkeskustan alueella esteettömyyden erikoistason suunnittelua tiivistetään, ja että strategiatason suunnittelu viitoittaa muidenkin tasojen suunnittelua ja esteettömyyden huomioimista niissä.

Keskustelussa toivottiin, että liikennesuunnittelussa logistiikalle ja huoltoajolle varataan tilaa, etteivät ne valtaa esteettömälle pysäköinnille varattuja paikkoja. Liikkumisesteisten kaupunkilaisten, joille kävely on hidasta tai mahdotonta, toivottiin pääsevän Kaivokadulle ja rautatieasemalle autolla ja saattoliikenteellä myös talvella. Esitettiin toive ääni- ja valo-ohjattujen suojateiden lisäämisestä Kaivokadulla sekä raitiovaunusta varoittavaa vakioääntä ja valoa. Vuodenajat vaikuttavat keskustan elävöittämiseen ja erityisesti lumi vaikeuttaa liikkumista apuvälineiden avulla. Annettiin kiitosta hyvästä esityksestä ja esityksen hyvistä kuvien tekstivastineista.

6. Vammaispalvelujen kuljetuspalvelujen välitysjärjestelmän uudistus

Järjestelmäsuunnittelija Jukka Helin ja palvelupäällikkö Hanna-Leena Tastula, Palvelukeskus Helsingistä esittelivät keväällä 2024 Matkapalveluissa käyttöön otettavaa kuljetusten uutta välitysjärjestelmää. (esitys liitteenä) Jatkossa asiakkaat voivat vanhojen tilauskanavien lisäksi asioida ja seurata ajantasaisesti tilausta itsepalvelukanavan kautta. ATOS-järjestelmä toimii internetselaimen kautta pilvipalvelupohjaisena ammattilaiskäyttäjille. Asiakasmoduulit toimivat sovelluksina taikka selaimen kautta, myös kännykällä.

Järjestelmän kehittämisessä on osallistettu käyttäjäasiakkaita testitilaisuuksissa, saavutettavuusasiantuntija on ollut mukana ja nyt meneillään on työntekijöiden ja

liikennöitsijöiden koulutus sekä perehdytys. Järjestelmä otetaan vaiheittain käyttöön 1.4. mennessä. Asiakasmoduulit otetaan käyttöön tuotannossa myöhemmin tänä vuonna.

Vammaisneuvosto kävi aktiivisen keskustelun. Kuljetuspalveluissa on noin 15.000 asiakasta, joille tiedotetaan muutoksesta kirjallisilla ja sähköisillä ohjeilla, lisäksi myös järjestöjen kautta. Alkuvuonna kuljetusten välityksessä on ollut valitettavaa ruuhkaa. Asiakkaiden on hyvä tietää: jos tilauksen kuittausta ei tule 15 minuutissa, asiakas voi ottaa kyydin tolpalta täydentävän liikenteen ajoneuvolta.

Vammaisneuvoston jäsenet kysyivät myös, milloin ohjelman voi ladata play-kaupasta omaan kännykkäänsä ja toivoivat, että asiakkaat ja heidän läheisensä saavat ohjelman käyttöönoton alkaessa tehostettua neuvontaa. Matkapalvelut viestii uudistuksen käytännön etenemisestä suoraan asiakkaille ja ajankohtaisista asioista Matkapalvelun verkkosivuilla: <https://palvelukeskus.hel.fi/fi/helsingin-matkapalvelu>.

7. OmaStadin 3.0 kierroksen äänestys

Kehittämispäällikkö Kirsi Verkka kaupunginkanslian osallisuusyksiköstä esitteli osallistuvan budjetoinnin [OmaStadin](#) äänestyksen toteuttamista 28.2.–17.3.2024. Kaupunkilaiset ehdottivat syksyllä noin 1600 ehdotusta, joista yhdistettiin 700 ehdotusta äänestettäväksi. Yli 13-vuotiailla kaupunkilaisilla on 2,5 viikkoa aikaa äänestää 8,8 miljoonan määrärahan käytöstä eri alueiden hankkeisiin. Äänestyksessä voi antaa viisi ääntä haluamilleen valitsemansa alueen kohteille. Suurpiirin asukasmäärä vaikuttaa käytössä olevan osallistuvan budjetoinnin määrärahan suuruuteen. Äänestäjien helsinkiläisyys varmistetaan vahvalla tunnistautumisella. Äänestää voi kotona omalla koneella tai esimerkiksi kirjastojen, palvelukeskusten tai yhteisöalojen äänestyspisteillä, joista saa apua ja tarvittaessa mahdollisuuden myös puolesta-asiointiin. Vammaisneuvoston jäsenten toivottiin välittävän tietoa OmaStadi -äänestyksestä verkostoille ja taustayhdistyksille.

Kokouksessa pidettiin 10 min. tauko.

8. Vammaisneuvoston kannanotot

Vammaisneuvoston ad hoc työryhmä ja työvaliokunta olivat valmistelleet pikaraitiotien ylitysten ja pysäkkien esteettömyyden ja turvallisuuden parantamista koskevan kannanoton. Joulukuussa vammaisneuvosto palautti kannanottoluonnoksen edelleen valmisteltavaksi ja vammaisneuvoston jäseniä oli pyydetty tekemään muutosesitykset kannanoton uuteen luonnokseen. Vammaisneuvosto päätti hyväksyä [kannanoton Raide-Jokerin pikaraitiolinjan PR15 esteettömyyden ja vammaisten osallistamisen parantamisesta pikaraitioteiden suunnittelussa](#). Kannanotto lähetettiin jakelulistan mukaisesti.

Merkittiin tiedoksi, että vammaisneuvosto oli valmistellut yhteistyössä [vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston kannanoton terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen korotuksiin](#). Kannanottoon oli pyydetty pikakommentit sähköpostilla 25.1. mennessä ja kannanotto lähetettiin sotepe-lautakunnan jäsenille. Asia oli Sotepe-lautakunnan kokouksessa päätettävänä ti 30.1. [Lautakunnan päätöksen mukaan toimintaterapian uutta maksua ei otettu käyttöön.]

9. Vammaisneuvoston suunnitelma vuodelle 2024

(vammaisneuvoston määräraahahakemuksen liitteeksi toimintakertomus)

Vammaisneuvosto keskusteli kevään kokousten, iltakoulujen ja tilaisuuksien aiheista. Myös vammaisneuvoston taustajärjestöiltä toivotaan aiheita 21.5. klo 15–17.30 järjestöjen ja neuvoston yhteistyötilaisuuteen.

10. Vammaisneuvoston vaikuttaminen ja viestintä

Puheenjohtaja esitteli viestinnän ja vaikuttamisen ajatuksia, joita työvaliokunta vielä valmistelee ja kokous päättää. Vammaisneuvoston viestintäsuunnitelma on tehty jo edellisellä kaudella. Puheenjohtaja totesi esityksessään: Yleistä vammaisneuvoston vaikuttamisesta (sen lisäksi mitä viestintäsuunnitelmassa on päätetty)

- Käsitellään tiedottamista työvaliokunnan yhteydessä
- Vammaisneuvoston tulee tuottaa sisältöä kaupungin järjestöyhteistyöhön uutiskirjeeseen sekä kaupungin viestinnän kanaviin
- Vammaisneuvosto lähettää tarvittaessa järjestöille kirjeen (työvaliokunta päättää)
- neuvostojen erilliset facebook-sivut ovat sulkulistalla
- Pyritään tukemaan vammaisneuvoston jäsenten tiedottamismahdollisuuksia ja jakamaan hyviä käytäntöjä

Vaikuttaminen valtuustoryhmien suuntaan

- Valtuustoryhmille toimitetaan vammaisneuvoston tiedoksi kaupungin päätöksentekoon liittyviä kannanottoja ja tiedotteita
- Tavoitteena on, että kevään aikana voitaisiin esitellä vammaisneuvoston toimintaa valtuustoryhmissä.
- Tilaisuus 12/2024 vuoden 12/2023 tapaan valtuustoryhmille (mahdollinen teema vammaisneuvoston rooli tulevilla kuntavaalien jälkeisellä kaudella)
- Vammaisneuvosto pyrkii vaikuttamaan, että kuntavaalien jälkeen uusille valtuutetuille suunnatussa koulutuksessa varmistetaan vammaisneuvoston sekä vanhus- ja nuorisoneuvoston toiminnan esittely
- Uusien valtuustoryhmien tapaaminen vuoden 2025 syksystä alkaen

Vammaisneuvosto jatkaa viestinnän kehittämistä vammaisneuvoston vaikuttamistyön vahvistamiseksi. Toimenpiteitä valmistellaan työvaliokunnassa ja tuodaan päätettäviksi vammaisneuvostoon

11. Muut asiat

Vammaisneuvosto on saanut vastauksen esitykseensä julkisen liikenteen alennusten huomioinnista kuljetuspalvelujen omavastuissa. Keskustelussa vastauksen johtopäätöksistä todettiin, että asiallinen vastaus tuli kiitettävän nopeasti, vaikka kielteiseen vastaukseen ei oltu tyytyväisiä.

Vastauksessa ei ollut johdonmukaisuutta, kun myöhästymisissä kuljetuspalvelut rinnastettiin julkiseen liikenteeseen ja asiakasmaksuissa ei. Vammaisneuvosto ei jatka kannanotolla. Järjestöt voivat halutessaan jatkaa keskustelua tai ehdottaa valtuutetulle aloitteen tekemistä, jolla voisi saada laajemman käsittelyn sotepe-lautakunnassa ja valtuustossa.

Vammaisneuvoston asialistalle oli ehdotettu selvitettäväksi henkilökohtaisen avun työsopimus-lomakkeen saavutettavuutta ja Kalasataman uuden kirjaston lainaustiskin esteettömyyttä. Vammaispalvelujen henkilökohtaisen avustajan työsopimuslomake on saavutettavassa muodossa verkkosivulla. Saavutettava lomake tehtiin Sotepe:n viestinnässä. Jos verkkosivun lomaketta tallentaa eri muotoon voi olla, että lomakkeen täytettävyyssominaisuudet eivät aina siirry. Vammaispalvelujen sosiaalityöstä muistuttavat Talpan palkkasihteereitä käyttämään saavutettavaa työsopimuslomakkeen linkkiä: <https://www.hel.fi/static/sote/lomakkeet/303-395.pdf>.

Kalasataman Redissä sijaitsevassa uudessa kirjastossa seisoen asioivien korkea lainausautomaatti ei ole pyörätuolilla esteettömästi saavutettava, mutta kirjastossa on

myös matalalla pöydällä esteetön lainausautomaatti käytössä. Henkilöstö opastaa ja auttaa tarvittaessa ja kirjaston palvelutiskin korkeus on sähköisesti säädettävä. Vammaisneuvoston jäseniä pyydettiin käymään testaamassa kirjaston lainausautomaatin esteettömyyttä.

12. Tiedotusasiat

- Ennakkotieto: Sotepe-toimialan tilapalvelut kutsuu vanhus- ja vammaisneuvoston jäseniä tutustumaan [Laakson yhteissairaalahankkeen](#) (LYS) mallitiloihin Triplaan. Päivämäärä on 13.5.24 klo 13–15. Tarkoituksena on kerätä kokemustietoa uuteen sairaalaan tulevasta potilashuoneesta sekä potilashuoneen wc/kylpyhuoneesta.
- Jäsenille on lähetetty 12.1. sähköpostilla tiedoksi Kehitysvamma 57 ry:n tekemä selvityspyyntö Hekan vuokrankorotuksista erityisryhmille.
- Vammaisneuvoston jäsenille ja varajäsenille on lähetetty 3.1. kutsut osallistua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Hyte-neuvotteluihin (lapset ja nuoret 31.1., työikäiset 14.2. ja ikäihmiset 8.2.)
- Jäsenille on välitetty kalenterikutsu osallistua to 1.2. klo 17–19 keskustelutilaisuuteen erikoissairaanhoidon HUS:n apuvälineistä. Keskustelu Teams-etäyhteydellä HUS:n apuvälineyksikön johtaja Kaija Jokelan ja Helsingin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden vammaisneuvostojen kanssa.
- [Vammaispalvelujen neuvottelupäivät](#) 7.-8.2.2024 verkossa, ilmoittautumiset 2.2. mennessä.
- Vammaisneuvoston jäseniä pyydettiin lähettämään Tiina Lappalaiselle vuoden 2024 verokortit kokouspalkkion maksamista varten.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 16.04.

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja
sirpa.puhakka(a)pp2.inet.fi

Tiina Lappalainen
sihteeri, asiantuntija
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Muistion tarkastaminen

Olemme tarkastaneet muiston vastaavan kokouksen kulkua,

Jari Mönkkönen

Markku Poikela

Liitteet: Vammaisneuvoston [12.12. kokouksen muistio](#)
Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma -esitys (tulossa)
Matkapalvelun uusi kuljetuspalvelujärjestelmä – ATOS -esitys
OmaStadin 3.0 äänestys -esitys (tulossa)
Vammaisneuvoston kannanotto Pikaratikan ylityspaikojen ja pysäkkien turvallisuuden lisäämisestä
Vammaisneuvoston suunnittelukalenteri kevät 2024
Sotepe-toimialan vastaus Helsingin vammaisneuvostolle julkisen liikenteen alennusten huomioimisesta kuljetuspalvelujen omavastuissa